

27.óraFájlkiterjesztések, attribútumok**Fájlkiterjesztés:**

A **fájlkiterjesztés** vagy röviden **kiterjesztés** (angolul filename extension, vagy extension) egy olyan információ, amely segíti az operációs rendszert és a felhasználói programokat abban, hogy azonosítsa az állomány típusát. A fájlkiterjesztés az állomány nevének végén helyezkedik el, attól ponttal elválasztva. Például az „abcd.txt” állománynév egy abcd nevű szövegfájlt jelent.

Az angol ABC betűit (A-Z), és 3 karakteres fájlkiterjesztéseket használva a lehetséges kombinációk száma: 17 576 (26^3). Egyéb elfogadott karakterekkel (például számokkal, egyéb ASCII karakterekkel) kiegészítve a lehetséges

ASCII Code Chart

	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	A	B	C	D	E	F
0	NUL	SOH	STX	ETX	EOT	ENQ	ACK	BEL	BS	HT	LF	VT	FF	CR	SO	SI
1	DLE	DC1	DC2	DC3	DC4	NAK	SYN	ETB	CAN	EM	SUB	ESC	FS	GS	RS	US
2		!	"	#	\$	%	&	'	(	)	*	+	,	-	.	/
3	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	:	;	<	=	>	?
4	@	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
5	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	[	\	]	^	_
6	`	a	b	c	d	e	f	g	h	i	j	k	l	m	n	o
7	p	q	r	s	t	u	v	w	x	y	z	{		}	~	DEL

kombinációk maximális száma: $195\,112 (26+31)^3$. A Microsoft Windows NT, 95, 98 és ME már nem tartalmazza a 3-karakteres fájlkiterjesztés korlátozást. Windows 95/Windows NT 3.5 utáni FAT vagy NTFS fájlrendszereken, viszont Unicode karaktertáblát használ, ami az elméletileg lehetséges kiterjesztések számát a végtelenbe tolja - valójában viszonylag kevés a háromnál több karakteres kiterjesztés (pl. .torrent, .jpeg, .docx), és nem szokás az angol ABC betűin és számjegyeken kívül más karaktert használni. Unix-szerű rendszerek nem a fájlkiterjesztéseket használják a fájltypus azonosítására.

Fájlkiterjesztések:

Rendszerállományok:

- .bin Gépi kódot vagy más bináris adatot tartalmazó állomány
- .drv Hardver-illesztőprogram
- .inf Információs állomány telepítéshez
- .ini Programok kezdését leíró, inicializáló fájl
- .log Folyamatok eredményét, programok működési naplóit tároló állomány
- .mnu Menüállomány
- .msg Üzeneteket tartalmazó fájl
- .pif Programinformációs fájl: DOS alapú programok Windows rendszerben történő futtatásának adatait tartalmazza
- .pro A Personal Editor szövegszerkesztő inicializáló (profil) állománya
- .sys Az angol system - rendszer - rövidítése; az operációs rendszerhez tartozó fájl (ilyen például a virtuális memória fájl)

Biztonsági mentések, másolatok:

- .bak Régi állomány másolata (általános)
- .bkf MS XP biztonsági másolata
- .gho Ghost partíció mentése
- .qic MS Windows'98 biztonsági másolata

Ideiglenes állományok:

- .tmp Ideiglenes állomány
- .\$\$\$ Ideiglenes állomány
- .bak Ideiglenes állomány, általában szerkesztés közben keletkezik, majd a rendszer letörli

Futtatható fájlok:

- .com Microsoft operációs rendszerek parancsfájljai (nem tartalmaz ún. relokálási információt, ezért (is) max. mérete 64kB).
- .bat DOS vagy parancssori parancsok kötegelt állománya
- .exe Gépi kódra fordított futtatható program
- .lnk Másik fájlra mutató hivatkozás, link (nem csak futtatható fájlra mutathat!)
- .scr képernyővédő programok.... Valójában *.exe programok, a másmilyen kiterjesztés a funkcióra utal

Ha átnevezzük *.exe-re akkor esetleg a képernyővédőt lehet paraméterezni. Ha a kiterjesztés *.scr, akkor lefut, és teszi a dolgát....

Forrásfájlok:

- .asm assembly program forrásfájl. A processzor gépi kódú programozásának nyelve. Fordítás után lett belőle *.com, vagy *.exe
- .bas BASIC programozási nyelven írt forráskód
- .c C programozási nyelven írt program forráskódja
- .cs A C#-ban írt fájlok kiterjesztése
- .cpp C++ programozási nyelven írt program forráskódja
- .dpr Delphi környezetben írt program (projekt fájl) forráskódja
- .java Java programozási nyelven írt program forráskódja
- .ly GNU LilyPond kottagrafikai leíró
- .pas Pascal programozási nyelven írt program forráskódja
- .pl Perl vagy Prolog programnyelven írt program forráskódja
- .pm Perl programnyelven írt modul (package) forráskódja
- .pp Free Pascal nyelven írt program forráskódja
- .php PHP programozási nyelven írt program forráskódja
- .py Python programozási nyelven írt program forráskódja
- .rb Ruby programozási nyelven írt program forráskódja
- .js JavaScript programozási nyelven írt program forráskódja

Fordítóprogramok:

- .lib Függvényeket, eljárásokat tartalmazó forrásállomány (könyvtár)
- .map A fordítás segédállománya
- .obj A forráskódból futtatható program előállításnak közbenső állománya: tárgykód

Szövegfájlok:

- .dat Adatállományok általánosan használt kiterjesztése
- .txt Csak ASCII (újabbban Unicode vagy annak valamelyik verziója, pl. UTF-8) kódot tartalmaz
- .wri Windows Write szövegszerkesztőjével készült fájl
- .lpr Csak ASCII kódot tartalmaz
- .kst Csak ASCII kódot tartalmaz.
- .doc, .docx A Microsoft Word dokumentuma
- .rtf Rich Text Format szöveg

- .pdf Betűkészletet, ábrát, hipertext részeket tartalmazó népszerű szövegformátum (Portable Document Format)
- .htm A weblap leíró nyelve
- .html A weblap leíró nyelve
- .ps Post script lapleíró nyelv.
- .lit A Microsoft Reader formátuma
- .chm Lefordított HTML súgó fájl
- .hlp Windows súgó fájl
- .odt Open Document Text
- .diz Szoftverekhez mellékelt rövid szöveges ismertető fájl
- .sgf kétszemélyes táblajátékok leírására való szöveges formátum

Grafikus fájlok:

Pixelgrafikus fájlok:

- .bmp (2,4,8,15,24,32 bites windows bittérkép) Tömörítetlen formátum
- .tif, *.tiff 48 bites igen rugalmas képformátum. A régi Paint nem kezeli
- .gif 256 színig veszteségmentesen tömörített, animációt is támogató formátum
- .png legtöbbször 24 bites, a gif leváltására tervezett veszteségmentesen tömörített formátum
- .jpeg, *.jpg Fotók tárolására széles körben használt, veszteségesen tömörített fájlformátum
- .tga Truevision TGA (Targa) képformátum

A vektorgrafikus fájlok adatorientáltak vagy eljárásorientáltak lehetnek. A vektorgrafikus ábra előállításának elemei: Besier ívek, 2D grafika, 3D grafika, vonal, téglalap, kör, ellipszis, sokszög, hasáb, gúla, henger, kúp, gömb, tórusz

Vektorgrafikus fájlok:

- .cps Vektoros, raszteres, tetszőleges alakú grafika post script nyomtatókhoz
- .wmf
- .eps - „encapsulated postscript”: síkbeli (2D) vektorgrafikai formátum, amely bitképeket és szöveget is tartalmazhat
- .emf Windows metafile (a clipart ezt használja)
- .cdr A Coreldraw használja, Office-szal is nyitható
- .swf A Macromedia fejlesztette, elterjedt a weben

- .svg XML alapú leírónyelv, kétdimenziós, statikus és mozgó vektorgrafikák meghatározására. Az SVG, hasonlóan a HTML-hez, a W3C által definiált nyílt szabvány.

Videó:

- .avi (Audio Video Interleave) Microsoft által 1992 novemberében bejelentett videó és hang tárolására létrehozott konténerformátuma
- .mov Az Apple QuickTime konténerformátuma
- .wmv A Windows Media Video fájlok formátuma
- .3gp 3G-s mobiltelefonok számára kifejlesztett - de 2G-s, valamint 4G-s telefonokon is elterjedt - konténerformátum
- .mp4 Tömörített videoformátum
- .mpg Tömörített videoformátum
- .divX Videoformátum
- .Xvid Videoformátum
- .mkv a Matroska Multimedia Format konténerformátuma

Hangfájlok:

- .wav 16 bites 44 kHz-es mintavételű hang tárolásra is képes, általában tömörítetlen formátum
- .au Egyszerű audio formátum, a NeXT rendszereken és az internet korai éveiben igen népszerű volt
- .mid Ezt a formátumot a szintetizátorok használják. A frekvenciát, a hangerőt, a hangszert tartalmazza a kód
- .mp3 Veszteségesen tömörített, fogyasztói körökben a legnépszerűbb hangformátum
- .wma (Windows Media Audio) A Microsoft által szabadalmaztatott, MP3 leváltására tervezett fájlformátum
- .ogg Xiph.Org Foundation által létrehozott ingyenes, szabad tároló formátum hangtömörítési szabványa
- .flac A Free Lossless Audio Codec-(FLAC) ingyenes és szabad, veszteségmentesen tömörített hangformátum

Tömörítési formátumok:

- .7z 7-Zip tömörített fájl
- AAC Advanced Audio Coding tömörítés
- .ace Az ACE, illetve WinACE formátuma
- .arc tömörített állomány (DOS időkben)

- .arj Az ARJ a DOS-os idők talán legtöbbet tudó tömörítője. Nagyobb adatmennyiség tömörítésénél a program a szeleteket .A01, .A02 sít. kiterjesztéssel jelöli, de tetszőleges kiterjesztést is be lehet állítani a megfelelő kapcsolóval.
- .bz2 bzip2
- .gz GNU Zip
- .lha Lempel, Ziv, Huffman
- .jar - Egy zip fájl manifest fájljal, amit a Java alkalmazások használnak
- .RAR Rar Archive, WinRAR formátum (.rar) - lehetőség van több részben tömöríteni, ekkor a fájl nevek lehetnek: .r01-.r99
- .tar Tape ARchive, önmagában nem tömörített archív formátum
- .Z - Unix tömörített fájl
- .zip WinZip fájlformátuma

Táblázatkezelő:

- .xls, .xlsx Excel kiterjesztése
- .xlc Excel diagramfájl
- .wq1 A quatro kiterjesztése
- .wks A lotus kiterjesztése
- .odf Open Document Format

Adatbáziskezelő:

- .mdb Az acces kiterjesztése

dBase adatbáziskezelő szoftver:

- .dbf Adatbázis
- .dbt Memoállomány
- .ndx Indexállomány
- .mem Memóriaváltozók állománya
- .qry Szűrőállomány
- .cat Katalógus
- .vue Áttekintő (view) állomány
- .scr Képernyőállomány (formátum szerkesztéshez)
- .fmt Formátumállomány
- .frm Listaformátum
- .lbl Címkeformátum
- .prg Program- és procedura állomány

2017.03.23.

Összeállította: Szeli Márk

A dBase szoftver interaktív és programozott használata egyaránt megengedi tetszőleges kiterjesztés alkalmazását, azonban a fenti szabványos kiterjesztéseknek az az előnye, hogy a fájlnevek megadásánál elhagyhatók. Például a Use adat index cimszer parancs megnyitja az adat.dbf és cimszer.ndx állományokat.

Clipper:

- .ntx Indexállomány

Prezentáció:

- .ppt, .pptx A power point kiterjesztése
- .pps Diavetítőként nyílik meg
- .pot Tervező sablonként nyílik meg

Kiadványkészítő szoftverek:

Kiadványkészítő:

- .qxd Quark Express kiadványkészítő kiterjesztése
- .ind Adobe InDesign kiadványkészítő kiterjesztése. Az újabbak már *.indd kiterjesztéssel.
- .pmd, .pm65 Adobe PageMaker kiadványkészítő kiterjesztése. Az utóbbi a verziószámjelöléssel (A PageMaker 6.5 kiterjesztése)
- .sla Scribus kiadványkészítő kiterjesztése
- .tex TeX, LaTeX (és változatai) kiadványkészítő kiterjesztése

Rajzoló program:

- .cdr CorelDraw vektoros rajzolóprogram kiterjesztése.
- .fh8, .fh9, fh10 Macromedia Freehand vektoros rajzolóprogram kiterjesztése verziószámjelöléssel, pl. .fh8, .fh9, .fh10.
- .ai Adobe Illustrator vektoros rajzolóprogram kiterjesztése.

Tervező szoftverek:

CADKEY gépészeti tervező rendszer:

- .asv A rajzállomány automatikus mentésének kiterjesztése
- .cde A rendszerben futtatható program kiterjesztése
- .cdl A rendszer programozási nyelvén írt forráskód állomány
- .fnt Karakterkészletet (fontokat) leíró állomány
- .prt A szoftver rajzállománya

2017.03.23.

Összeállította: Szeli Márk

- .ptn Rajzba beépíthető (többször előforduló) elemek rajzállománya (pattern)

Csillagászati szoftverek:

Guide:

- .mar Egy képernyőt definiáló leíró állomány (szöveges)
- .nam Listaállomány (szöveges)
- .tdf Adatállományok formátumállománya (szöveges)
- .tle Csillagászati objektumok pályaelemeit tartalmazó fájl (szöveges)

Egyéb fájlkiterjesztések:

- .3ds 3DMLW fájlformátum
- .ng Norton Guides kódolt szövegállományai
- .ncd Norton Commander könyvtár nyilvántartás
- .wc Total Commander (elődje a Windows Commander) könyvtár nyilvántartás

Attribútum:

Az attribútum informatikai értelemben is több jelentésben használt fogalom, mely jelentéstartalmakat az fogja össze, hogy valamely (fizikai vagy logikai) objektum milyen tulajdonságokkal ruházható fel. Az objektum (elvi) definíciójában ezeknek a tulajdonságoknak szerepelniük kell, az objektum konkrét létrejöttékor, ezen tulajdonságok valamilyen értéket kapnak (esetleg a „semmilyen” (null, null value, nil) értéket), ezek együttesét nevezzük az informatikában (is) az objektum attribútumainak. Az objektum jellegétől függ tehát, hogy az attribútum konkrétan mi is lehet. Például a fájlrendszerekben a fájloknak és könyvtáraknak a hozzáférések jellegét szabályozó, a térinformatikában, a CAD-rendszerekben az egyes geometriai elemeknek logikai, szöveges és/vagy számszerű attribútumaik lehetnek.

A fájlrendszerekben az egyes fájlok, könyvtárak tulajdonságait, felhasználhatóságát, hatóköréit leíró jelölések az attribútumok. Az, hogy milyen attribútumokat vehetnek fel a fájlok, a fájlrendszerrel függ.

Attribútumok listája (NTFS fájlrendszerben):

Név (magyar)	Név (angol)	Tulajdonság
Csak olvasható	Read only	A fájlt csak olvasni lehet, módosítani a tartalmát, áthelyezni és törölni nem.
Rejtett	Hidden	Ha egy fájl rejtett, nem szerepel a közönséges könyvtárlistában, külön beállítás alapján megjeleníthetők.
Rendszer	System	A fájl az operációs rendszer része vagy az operációs rendszer közvetlenül használja azt. Az ilyen attribútummal rendelkező fájlokat nem ajánlott módosítani, törölni vagy áthelyezni, mert az a rendszer instabilitásához, összeomlásához vezethet.
Archív	Archive	Kijelöli a fájlt visszaállításra vagy eltávolításra. Főleg alkalmazások használják ezt az attribútumot, de biztonsági mentés készítésekor is mentésre kerülnek az ezzel az attribútummal rendelkező fájlok.
Eszköz	Device	Fenntartja a fájlt későbbi használatra. (Felhasználó által nem beállítható)
Ideiglenes	Temporary	A programok és az operációs rendszerek is létrehoz(hat)nak ideiglenes fájlokat a háttérben futás közben a lehető leggyorsabb adatelérés érdekében. Amint nincs szükség többé az ideiglenes fájlokra, törlésre kerülnek. (Felhasználó által nem beállítható)
Tömörített	Compressed	A fájl tömörített formában tartalmaz adatokat, értelmezéséhez először ki kell csomagolni.
Offline	Offline	A fájl megkapja ezt az attribútumot, ha az adatokat nem képes azonnal rendelkezésre bocsátani. (Felhasználó által nem beállítható)
Nem tartalomindexelt	Non Content Indexed	A fájl nem lesz indexelve az operációs rendszer indexelő-szolgáltatása által.
Titkosított	Encrypted	Fájl esetében ez az attribútum azt jelenti, hogy minden adatot titkosított formában tárol, tehát nem képes közvetlenül értelmezhető adat reprezentálására.